

Programmabegroting

2021 - 2024

Voorwoord: Een begroting in twee fasen

Voor u ligt de programmabegroting 2021-2024 versie 1. Dit is een bijzondere begroting. Net als in voorgaande jaren leest u hierin welke inkomsten en uitgaven we de komende periode verwachten. Dit jaar is echter alles anders vanwege de coronacrisis. De gevolgen zijn groot voor de hele samenleving, en dus ook voor onze financiën. Het is niet te voorspellen welke impact de crisis op de diverse beleidsterreinen gaat hebben. Een ding is wel zeker; een deel van de huidige uitvoeringspraktijk en de geplande beleidsontwikkeling past niet (volledig) bij de gewijzigde maatschappelijke opgaven waar we nu voor staan.

Naar een nieuwe toekomst voor Wageningen

De situatie vraagt om het herijken van onze koers en ambities. We grijpen het momentum aan om het beleid, de instrumenten en bijbehorende prioritering en financiën te bepalen. Dit doen we samen met de stad, raad en organisatie. We hebben hiertoe een proces ingericht en zijn aan de slag gegaan. U bent hier bij betrokken.

Gefaseerd begroten

Het proces Nieuwe toekomst leidt tot een volledig herziene begroting. Maar dit lukt niet in een keer. Er zijn bij het ter perse gaan van deze begroting nog te veel onzekerheden over onze financiële positie in het algemeen en de financiële gevolgen van de coronacrisis in het bijzonder. Ook is er nog geen duidelijkheid over de herijking van het gemeentefonds. We kunnen voor het reguliere moment van de begrotingsbehandeling (november) geen begroting opstellen waarin we met deze gevolgen rekening houden. We gaan daarom gefaseerd begroten. Deze begroting versie 1 is een voorlopige begroting met zeer beperkte beleidswijzigingen. Het geeft een beeld van de financiële situatie en ambities met de kennis van nu. Hierin zijn de voorjaarsnota 2020 en de meicirculaire 2020 verwerkt en kunnen we lopend beleid verder uitvoeren en voldoen aan de wettelijke eisen. Waar ingezet beleid nog niet structureel financieel is vertaald, wordt het budget voor 2022 en verder pas opgenomen in begroting versie 2 (bijvoorbeeld nieuwe klimaatplan, kenniseconomie en vervangingsinvesteringen huisvesting onderwijs). Ondertussen wordt gewerkt aan versie 2, aan de hand van een groeimodel.

Groeimodel naar begroting 2021-2024 versie 2

De financieel technische-uitgangspunten voor de begroting versie 1 vindt u terug in de inleiding. Twee ontwikkelingen lichten we graag voor u uit.

De eerste ontwikkeling richt zich op de leesbaarheid van de begroting. Vanuit de raad is de behoefte uitgesproken dat we de begroting en de daaropvolgende P&C documenten meer gaan richten op het beleid (wat willen we bereiken/hebben we bereikt) in plaats van op de uitvoering (wat gaan we doen/hebben we gedaan). In de begroting versie 1 hebben we hiervoor een eerste stap gezet. Via een nieuwe structuur leggen we meer focus op de hoofddoelen, doelen en resultaten. Deze stap maakt inzichtelijk dat de beleidsdoelen niet altijd voldoende duidelijk zijn uitgewerkt en biedt ruimte om dit in de begroting versie 2 beter te doen. In de raadsvergadering van 14 juli 2020 hebben we deze ontwikkeling al aangekondigd.

De tweede ontwikkeling richt zich op reëel begroten. Voor deze begroting hanteren we een reële begroting/raming in de volledige breedte als uitgangspunt. Zo hebben we in deze begroting versie 1 een eerste stap gezet om structureel geld te reserveren voor grote vervangingsinvesteringen. Hierdoor hebben we op een eerder moment structurele kosten in kaart en hoeven we niet periodiek op zoek naar incidentele dekking. Bovendien hebben we hierdoor bij het opstellen van de begroting versie 2 een beter beeld van de financiële situatie. Ook het opnemen van vervangingsinvesteringen is een groeipad. Reeds afgesproken (gerealiseerde & ongerealiseerde) meerjarige ombuigingen blijven van toepassing.

Herijking / herprioritering

We zijn hier als gemeente niet uniek in. Veel gemeentes worstelen met het sluitend krijgen van hun begroting. De VNG, de Provincies en het ministerie van Binnenlandse Zaken (BZK) zijn daarom met elkaar in overleg om te komen tot een duurzaam financiële situatie voor gemeenten. Wij verwachten dat komend jaar besluiten worden genomen over betere compensatie op het gebied van sociaal domein en de coronacrisis. De eerste signalen ten aanzien van de herijking van het gemeentefonds voor het Sociaal Domein zijn schrikbarend (raadsinformatiebrief Uitkomst meicirculaire, 20.0102251), maar onze aanname is dat dit nog wordt gerepareerd. Ook komen er extra investeringen vanuit het Rijk en de Provincie waar we gebruik van willen maken. Daarnaast

kijken we hoe we processen kunnen verbeteren en slimmer kunnen omgaan met budgetten die er zijn. Er komt veel op ons af en we gaan ook kijken wat dit voor de formatie betekent. Door het aanbrengen van focus in ambities, beleid en processen ontstaat de mogelijkheid om de begroting versie 2 vanaf die basis op te bouwen en samen met uw raad heldere keuzes te maken in wat we wel en niet (meer) doen.

Het is de bestuurlijke wens om een sluitende meerjarenbegroting 2021-2024 op te leveren en de weerstandscapaciteit weer op niveau te brengen. Hier is de begroting versie 2 op gericht. Binnen het traject Nieuwe toekomst hanteren we nadrukkelijk de grenzen van de financiële mogelijkheden. Dit traject doorlopen we iteratief samen met de raad en we houden nauw contact met onze toezichthouder, de Provincie, over de voortgang. Op basis van een analyse van de huidige situatie onder de corona-maatregelen, herijken we samen met stad, raad en organisatie onze focus, maatschappelijke opgaven, doelen en activiteiten. We brengen daarin een prioritering aan, zodat de raad binnen onze financiële mogelijkheden en vanuit de focus keuzes kan maken voor de komende jaren. Die keuzes worden verwerkt in de volledig herziene begroting 2021-2024 versie 2 die we in 2021 aan u presenteren.